

	Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. w S o s n o w c u	PN - EN ISO 9001:2015 ISO 14001: 2015 PN-N 18001:2004
	<i>Zasady dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, bezpieczeństwa przeciwpożarowego oraz ochrony środowiska obowiązujące na terenie PKM Sosnowiec Sp. z o. o. dostawców/wykonawców/najemców</i>	
WYDANIE: 05	DATA: 28 grudzień 2017r.	Strona 60 z 8

Załącznik nr 3 do umowy nr .....

z dnia .....

Zasady dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, bezpieczeństwa przeciwpożarowego oraz ochrony środowiska obowiązujące dostawców/wykonawców realizujących na terenie PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu dostawy/prace przez nią zleczone oraz najemców pomieszczeń i terenów PKM Sp. z o. o.

1. Zasady ogólne.

1.1. PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu jako zamawiający dostawy/usługi/roboty budowlane wykonanie zapewnia dostawcą/wykonawcom możliwość organizowania i prowadzenia prac zapewniając bezpieczeństwo i higienę pracy, bezpieczeństwo p.poż. oraz ochronę środowiska, a jako wynajmujący zapewnia firmom możliwość prowadzenia działalności w sposób zgodny z przepisami bhp, p.poż. i ochrony środowiska.

1.2. Firmy wykonujące dostawy/usługi/roboty budowlane dla PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu są zobowiązane przygotowywać i organizować oraz prowadzić prace w sposób zapobiegający:

- wypadkom,
- chorobom zawodowym,
- pożarom,
- degradacji środowiska,
- uszkodzeniom urządzeń, instalacji oraz narzędzi, itp.,
- pogorszeniu środowiska pracy.

1.3. Pracownik (łącznie z kierownictwem przebywającym na terenie PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu) firmy wykonującej dostawy/usługi/roboty budowlane dla PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu musi być przeszkolony w zakresie obowiązujących w PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu przepisów bhp, p. poż. i ochrony środowiska.

1.4. Pobór energii elektrycznej i pozostałych mediów możliwy jest tylko w miejscach wyznaczonych przez inspektora nadzoru w porozumieniu z odpowiednimi służbami PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu. Podłączenie obiektów, maszyn, urządzeń i elektronarzędzi do sieci może odbywać się po przedłożeniu inspektorowi nadzoru protokołów z pomiarów skuteczności ochrony przeciwporażeniowej i rezystancji izolacji obwodów zasilających.

1.5. Wykonawcy realizujący zleczone przez PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu usługi/roboty na terenie PKM Sp. z o. o. oraz najemcy pomieszczeń, terenów a także maszyn i urządzeń są zobowiązani do właściwego zabezpieczenia obiektów, maszyn, urządzeń i sprzętu przed kradzieżą.

1.6. Najemcy pomieszczeń lub obiektów winni przekazać do Ochrony obiektu komplet kluczy (zapłombowanych) w celu umożliwienia prowadzenia akcji gaśniczej (w wypadku pożaru) w tych pomieszczeniach.

	Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. w S o s n o w c u	PN - EN ISO 9001:2015 ISO 14001: 2015 PN-N 18001:2004
	<i>Zasady dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, bezpieczeństwa przeciwpożarowego oraz ochrony środowiska obowiązujące na terenie PKM Sosnowiec Sp. z o. o. dostawców/wykonawców/najemców</i>	
WYDANIE: 05	DATA: 28 grudzień 2017r.	Strona 61 z 8

2.Zasady dotyczące przestrzegania przepisów bhp obowiązujące Dostawców/Wykonawców na terenie PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu oraz najemców pomieszczeń i terenów PKM Sp. z o. o.

2.1. Przy konserwacji, przebudowie, rozbudowie, remoncie urządzeń energetycznych tj. elektrycznych, ciepłno-mechanicznych, ciepłowniczych, hydrotechnicznych i gazowych obowiązują między innymi następujące postanowienia:

a. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28.03.2013r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach energetycznych (Dz. U. 2013.492),

b. Rozporządzenie Min. Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26.09.1997r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz. U. 2003.169.1650 z późniejszymi zmianami),

c. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 20.09.2001r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas eksploatacji maszyn i innych urządzeń technicznych do robót ziemnych, budowlanych i drogowych (Dz. U.2001.118.1263),

d. Rozrządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 06.02.2003r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. 2003.47.401)

e. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26.06.2002r. w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia (Dz. U. 2002.108.953 z późniejszymi zmianami),

f. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 6.09.1999r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy magazynowaniu, napełnianiu i rozprowadzaniu gazów płynnych - (Dz. U. 1999.75.846 z późniejszymi zmianami).

2.2. Przy wykonywaniu robót przy urządzeniach energetycznych wykonawca jest zobowiązany dostarczyć wykaz pracowników zawierający imiona i nazwiska oraz rodzaj kwalifikacji do eksploatacji sieci, instalacji i urządzeń energetycznych, a także uprawnień do robót spawalniczych, obsługi urządzeń dźwignicowych, itp.

2.3. Firmy używające spawarek do robót ziemnych związanych z pracami przy urządzeniach i instalacjach energetycznych, zobowiązane są w szczególności:

- przeprowadzić okresowe badania spawarek wraz z badaniem ochrony przeciwporażeniowej- przed przystąpieniem do robót budowlanych przedłożyć stosowne dokumenty,
- wyłączać spawarki w czasie postoju dłuższego niż 5 minut,
- prawidłowo podłączać przewody.

2.4. Pracownikom Wykonawcy zabrania się kierować wózkami z napędem silnikowym będącymi na wyposażeniu PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu.

2.5. Pojazdy będące własnością Dostawcy/Wykonawcy/ Najemcy mogą poruszać się po terenie PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu za specjalnym zezwoleniem, przestrzegając na całym terenie PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu maksymalnej szybkości określonej znakami drogowymi.

	Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. w S o s n o w c u	PN - EN ISO 9001:2015 ~~ISO 14001: 2015~~ PN-N 18001:2004
	~~<i>Zasady dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, bezpieczeństwa przeciwpożarowego oraz ochrony środowiska obowiązujące</i>~~ <i>na terenie PKM Sosnowiec Sp. z o. o. dostawców/wykonawców/najemców</i>	
WYDANIE: 05	DATA: 28 grudzień 2017r.	Strona 62 z 8

2.6. Pracownik dozoru Służby BHP nadzorujący pracę firmy w PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu jest zobowiązany, na wniosek Dostawcy/Wykonawcy doinformowania o ryzyku zawodowym i zagrożeniu dla zdrowia i życia, jakie wiąże się z wykonywaną pracą oraz o występujących warunkach środowiska pracy oraz o środkach likwidujących lub ograniczających to ryzyko i zagrożenie.

2.7. Pracownicy firm są zobowiązani do stosowania sprzętu ochronnego odpowiedniego do warunków prowadzonych prac i występujących zagrożeń, a w szczególności:

a. stosowania środków ochrony słuchu w miejscach pracy, gdzie występuje przekroczenie NDN hałasu,

b. stosowania masek przeciwpyłowych i okularów ochronnych przy pracach, przy których występuje zapylenie,

c. stosowania sprzętu zabezpieczającego przed upadkiem przy pracach na wysokości i w zagłębieniach powyżej 2m.

2.8. Dostawcy/Wykonawcy przebywający na terenie PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu są zobowiązane do niezwłocznego informowania o każdym wypadku przy pracy Służby BHP PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu.

2.9. PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu deklaruje udostępnienie niezbędnych informacji i materiałów oraz udzielanie wszechstronnej pomocy zespołowi badającemu okoliczności i przyczyny wypadku przy pracy, a także udział przedstawiciela służby bhp w pracach tego zespołu.

3. Zasady dotyczące przestrzegania przepisów p.poż. obowiązujące Dostawców/Wykonawców na terenie PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu oraz najemców pomieszczeń i terenów PKM Sp. z o. o.

3.1. Firmy wykonujące dostawy/usługi/roboty budowlane dla PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu są zobowiązane do użytkowania i utrzymania w stanie zabezpieczonym przed powstaniem pożaru budynki, urządzenia, składowiska.

3.2. W obiektach i na terenach do nich przyległych zabronione jest wykonywanie czynności, które mogą spowodować pożar, jego rozprzestrzenianie się, utrudnić prowadzenie działań ratowniczych i ewakuacji, a w szczególności:

- a. używanie otwartego ognia i palenie tytoniu w strefach zagrożonych pożarem lub wybuchem,
- b. gromadzenie i przechowywanie materiałów opałowych, tarcicy oraz innych materiałów palnych pod ścianami budynków, a szczególnie pod ścianami budynków posiadających otwory okienne i inne,
- c. ustawianie na klatkach schodowych jakichkolwiek przedmiotów utrudniających ewakuację,
- d. składowanie materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących ewakuacji,
- e. rozgrzewanie za pomocą otwartego ognia smoły i innych materiałów w odległości mniejszej niż 5 m od obiektu, przyległego do niego składowania lub placu składowego z materiałami palnymi, przy czym dopuszczalne jest wykonywanie tych czynności na dachach o konstrukcji i przykryciu niepalnym w budowanych obiektach, a w pozostałych pod warunkiem zastosowania odpowiednich, przeznaczonych do tego celu podgrzewaczy,

	Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. w S o s n o w c u	PN - EN ISO 9001:2015 ISO 14001: 2015 PN-N 18001:2004
	<i>Zasady dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, bezpieczeństwa przeciwpożarowego oraz ochrony środowiska obowiązujące na terenie PKM Sosnowiec Sp. z o. o. dostawców/wykonawców/najemców</i>	
WYDANIE: 05	DATA: 28 grudzień 2017r.	Strona 63 z 8

- f. **obowiązuje bezwzględny zakaz ustawiania stanowisk do podgrzewania smoly na terenie stacji paliw i w odległości mniejszej niż 15 m od niej, powyższy zakaz dotyczy również barków olejowych, magazynów płynów eksploatacyjnych jak i również magazynów odpadów niebezpiecznych.**

3.3. Użytkownikom urządzeń zasilanych energią elektryczną lub gazem palnym zabrania się dokonywania czynności, które mogłyby stworzyć zagrożenie pożarowe lub wybuchowe. W szczególności zabrania się:

- a. użytkowania dodatkowych ogrzewczych urządzeń elektrycznych,
- b. korzystania z uszkodzonych lub niesprawdzonych instalacji, urządzeń elektrycznych i gazowych,
- c. włączania do sieci jednocześnie urządzeń elektrycznych w takiej ilości, że łączny pobór energii elektrycznej może wywołać przeciążenie,
- d. pozostawienie bez dozoru włączonych do sieci urządzeń elektrycznych nie przystosowanych do ciągłej eksploatacji,
- e. zastawianie dojścia do czynnych tablic rozdzielczych, wyłączników, przełączników itp. urządzeń elektrycznych,
- f. pozostawianie nie wyłączzonego urządzenia elektrycznego po zakończeniu pracy w magazynach, pomieszczeniach produkcyjnych itp.,
- g. przechowywanie w pomieszczeniach wewnątrz budynków butli napełnionych gazem palnym, w tym gazowych agregatów spawalniczych.

3.4. Dostawcom/wykonawcom zabrania się dokonywania samodzielnie przeróbek i remontów urządzeń oraz instalacji elektrycznych lub gazowych, budowy dodatkowych punktów poboru energii elektrycznej lub gazowej bez zgody PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu.

3.5. Ponadto zabrania się:

- a. używania otwartego ognia i palenia tytoniu w miejscach zakazanych,
- b. pozostawiania po zakończeniu pracy maszyn oraz urządzeń technicznych nie oczyszczonych z pyłu, kurzu, smarów, palnych odpadów produkcyjnych itp.,
- c. przechowywania w pomieszczeniach produkcyjnych płynów łatwo zapalnych w ilościach większych aniżeli wynosi zapotrzebowanie dobowe,
- d. pozostawiania czyściwa do maszyn oraz przetłuszczonych szmat bez zabezpieczenia w zamkniętych naczyniach z materiałów niepalnych,
- e. przechowywania odzieży ochronnej i roboczej w miejscach nie przeznaczonych do tego celu,
- f. przechowywania w bezpośrednim sąsiedztwie, bez należytego zabezpieczenia substancji, których wzajemne oddziaływanie może spowodować zapalenie się lub wybuch.

	Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. w S o s n o w c u	PN - EN ISO 9001:2015 ISO 14001: 2015 PN-N 18001:2004
	<i>Zasady dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, bezpieczeństwa przeciwpożarowego oraz ochrony środowiska obowiązujące na terenie PKM Sosnowiec Sp. z o. o. dostawców/wykonawców/najemców</i>	
WYDANIE: 05	DATA: 28 grudzień 2017r.	Strona 64 z 8

3.6. Najemcy pomieszczeń i terenów PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu są zobowiązani zaopatrzyć się w sprzęt ppoż., który powinien być umieszczony w dostępnym miejscu oraz zawiesić wymagane oznaczenia i stosowne instrukcje. Szczegółowe zasady określa Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z 3.11.1992r. w sprawie ochrony p.pož. budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. nr 92, poz. 460 z późniejszymi zmianami).

Ponadto najemcy i właściciele pomieszczeń i terenów zobowiązani są do oznakowania w/w obiektów z podaniem nazwy firmy wraz z informacją o kontakcie z osobą odpowiedzialną za obiekt.

3.7. Firmy wykonujące dostawy/usługi/roboty budowlane dla PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu winny znać:

- zasady postępowania w razie pożaru oraz po jego zakończeniu,
- zasady gaszenia urządzeń elektrycznych,
- zasady postępowania przy gaszeniu człowieka,
- wyjścia ewakuacyjne ze stanowiska pracy,
- zasady bezpiecznego magazynowania butli i gazowych agregatów spawalniczych.

4. Zasady dotyczące przestrzegania przepisów o ochronie środowiska obowiązujące Dostawców/Wykonawców na terenie PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu oraz najemców pomieszczeń i terenów PKM Sp. z o. o.

4.1. Firmy wykonujące dostawy/usługi/roboty budowlane dla PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu są zobowiązane do stosowania zasad ochrony środowiska i przestrzegania obowiązujących w tym zakresie przepisów, tzn. do:

- a) ochrony gleby i powierzchni ziemi przez niedopuszczenie do zanieczyszczeń szkodliwymi substancjami np. olejami, smarami, farbami, produktami zawierającymi składniki trujące,
- b) składowania materiałów przewidzianych do wykonania robót i powstałych odpadów w miejscach uzgodnionych z gospodarzem terenu, w sposób zapewniający ochronę środowiska,
- c) oszczędnego korzystania z wody,
- d) nie używania dla celów przemysłowych wody pitnej,
- e) nie wprowadzania do kanalizacji zakładu substancji szkodliwych i trujących lub wylewania ich na powierzchnię,
- f) utrzymywania czystości i porządku na użytkowanym terenie lub obiekcie włącznie z oczyszczaniem dróg zakładu.

4.2. Zabrania się:

- a. zanieczyszczenia stref ochronnych ujęć wody i ich najbliższego otoczenia oraz pozostałych terenów należących do PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu,

	Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. w S o s n o w c u	PN - EN ISO 9001:2015 ISO 14001: 2015 PN-N 18001:2004
	<i>Zasady dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, bezpieczeństwa przeciwpożarowego oraz ochrony środowiska obowiązujące na terenie PKM Sosnowiec Sp. z o. o. dostawców/wykonawców/najemców</i>	
WYDANIE: 05	DATA: 28 grudzień 2017r.	Strona 65 z 8

- b. emitowania do powietrza i wprowadzania do ścieków oraz gleby substancji chemicznych bez uzgodnienia z Wydziałem Ochrony Środowiska,
- c. wycinania drzew i krzewów na terenie PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu bez uzgodnienia wycinki z Wydziałem Ochrony Środowiska i uzyskania pozwolenia na wycięcie drzew i krzewów,
- d. działania powodującego niszczenie trawników, zieleni służącej wiązaniu gleby (np. obwałowania składowiska),
- e. stosowania urządzeń powodujących nadmierny hałas lub wibracje, względnie emitujących szkodliwe promieniowanie,
- f. stosowania urządzeń zawierających substancje emitujące promieniowanie jonizujące bez uzgodnień z właściwymi organami (Państwową Inspekcją Sanitarną, Służbą Ochrony Radiologicznej),
- g. prowadzenia działań ingerujących w środowisko, a nie przewidzianych przez PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu pozwoleniami i decyzjami właściwych organów,
- h. korzystania ze składowiska odpadów nieprodukcyjnych (zagospodarowanie odpadu wytworzonego przez wykonawcę należy do niego).

Działania takie wymagają wcześniejszych uzgodnień z terenowymi organami inspekcji sanitarnej i ochrony środowiska.

4.3. PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu zastrzega sobie możliwość kontroli działalności firm pracujących na jej terenie przez Wydział Ochrony Środowiska oraz prawo do ewentualnego wstrzymania robót bez odszkodowania, jeśli zostanie stwierdzone zagrożenie środowiska.

4.4. Działalność polegająca na uzgodnionym korzystaniu ze środowiska jest związana z ponoszeniem odpowiednich opłat.

PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu zastrzega sobie prawo obciążania firmy, której działalność wpływa na wysokość ponoszonych przez **PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu** opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska, proporcjonalnymi kwotami w wysokości zależnej od tego wpływu.

4.5. Jeśli w wyniku prowadzonej działalności dostawca/wykonawca/najemca spowoduje nadzwyczajne zagrożenie środowiska tj. nastąpi gwałtowne zdarzenie mogące wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub stwarzające zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi, pracownicy tej firmy zobowiązani są do natychmiastowego zgłoszenia tego faktu Dyspozytorowi Zajezdni ten następnie powiadamia Głównego Energetyka PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu

5. Postanowienia końcowe.

1. Służby BHP, Inspektor ds. ppoż. i Główny energetyk będą dokonywać okresowych kontroli przestrzegania stosowanych przepisów przez firmy wykonujące dostawy/usługi/roboty budowlane dla PKM Sp. z o. o. w Sosnowcu oraz najemców pomieszczeń i terenów PKM Sp. z o. o.
2. W przypadku nieprzestrzegania postanowień określonych w punktach 1,2,3,4 Zleceniodawca może obciążyć Dostawcę/Wykonawcę/Najemcę odszkodowaniem z tytułu powstałej szkody.

	Przedsiębiorstwo Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. w S o s n o w c u	PN - EN ISO 9001:2015
	<i>Zasady dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy, bezpieczeństwa przeciwpożarowego oraz ochrony środowiska obowiązujące na terenie PKM Sosnowiec Sp. z o. o. dostawców/wykonawców/najemców</i>	~~ISO 14001: 2015~~ PN-N 18001:2004
WYDANIE: 05	DATA: 28 grudzień 2017r.	Strona 66 z 8

ZLECENIODAWCA/ZAMAWIAJĄCY

DOSTAWCA/WYKONAWCA/NAJEMCA

.....

.....

Szczegółowy zakres „Instrukcji nadzoru nad wykonawcami procesów zewnętrznych” na stronie: www.pkm.pl